

UCHWAŁA

Dnia 12 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Iwona Koper

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

w sprawie upadłości Przedsiębiorstwa Wielobranżowego P. sp. z o.o. w
upadłości likwidacyjnej z siedzibą w L.
przy uczestnictwie upadłego, syndyka masy upadłości oraz członków rady
wierzycieli – A. P., Gminy L., Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. i
Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w L.
w przedmiocie odwołania syndyka masy upadłości,
po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym
w dniu 12 grudnia 2012 r.,
zagadnienia prawnego przedstawionego
przez Sąd Okręgowy
postanowieniem z dnia 5 września 2012 r.,

"1. Czy okoliczność, że osoba powołana do pełnienia funkcji syndyka masy upadłości w okresie wskazanym w przepisie art. 25 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz.U. Nr 123, poz. 850 ze zm.), w dacie powołania nie miała licencji, skutkuje uznaniem, że w sytuacji upływu terminu określonego w tym przepisie i nieuzyskania licencji, osoba taka utraciła legitymację do dalszego pełnienia funkcji syndyka i nie może jej sprawować do czasu

zakończenia postępowania upadłościowego w sprawie, a przepis art. 2 ust. 2 ustawy z 29 października 2010 r. o zmianie ustawy o licencji syndyka (Dz.U. Nr 239, poz. 1590) nie ma zastosowania do takich osób?

2. Czy syndyk, który został powołany do pełnienia funkcji w okresie wskazanym w przepisie art. 25 ustawy o licencji syndyka, niemający nadal licencji syndyka po upływie tego terminu, mimo nieodwołania go przez sąd upadłościowy z powierzonej mu funkcji ma prawo dalszego sprawowania zarządu masą upadłości i czy - w przypadku pozytywnej odpowiedzi - w ramach tego zarządu mieści się uprawnienie do występowania w imieniu i na rzecz masy upadłości w postępowaniach sądowych i administracyjnych?"

podjął uchwałę:

Osoba powołana do wykonywania funkcji syndyka na podstawie art. 25 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz.U. Nr 123, poz. 850 ze zm.), która nie uzyskała licencji syndyka do dnia 25 października 2010 r. nie traciła z tego powodu uprawnień do dalszego wykonywania funkcji syndyka w postępowaniu upadłościowym, w którym powierzono jej wykonywanie czynności. Sprawowanie przez taką osobę funkcji syndyka w postępowaniu upadłościowym obejmowało także uprawnienie do występowania w imieniu masy upadłości w postępowaniu sądowym

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 11 maja 2010 r. ogłosił upadłość likwidacyjną Przedsiębiorstwa Wielobranżowego P. sp. z o.o. i powołał syndyka w osobie T. W., która w tym czasie nie posiadała licencji syndyka przewidzianej przez ustawę z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji syndyka (Dz. U. Nr 123, poz. 850 - dalej: u.l.s.).

Sąd Rejonowy powierzając funkcję syndyka T. W. zastosował art. 25 u.l.s., który zezwalał, aby w okresie trzech lat od wejścia w życie tej ustawy, do pełnienia funkcji syndyka były powoływane osoby nie posiadające licencji syndyka.

Sąd Rejonowy wydał w dniu 14 czerwca 2012 r. postanowienie, w którym stwierdził brak podstaw do odwołania syndyka T. W. z powodu nieuzyskania przez nią licencji syndyka. Uznał, że osoba powołana do sprawowania funkcji syndyka na podstawie art. 25 u.l.s., w okresie wskazanym w tym przepisie, może pełnić tę funkcję do czasu zakończenia postępowania upadłościowego w sprawie, w której ustanowiono ją syndykiem.

Rozpoznając zażalenie na to postanowienie Sąd Okręgowy powziął wątpliwość co do skutków upływu terminu określonego w art. 25 ustawy o licencji syndyka w przypadku, gdy osoba powołana na jego podstawie do sprawowania funkcji syndyka nie uzyskała licencji syndyka przed jego upływem i wynikające stąd zagadnienie prawne przedstawił do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ustawy o licencji syndyka uprawnienie do wykonywania czynności syndyka, nadzorcy sądowego i zarządcy na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (p.u.n.) powstaje po uzyskaniu licencji syndyka. Podobną regulację zawiera także znowelizowany przez tę ustawę art. 157 ust. 1 p.u.n. Przepisy ustawy o licencji syndyka określające zasady uzyskiwania i sposób przyznawania licencji syndyka obowiązują od 10 października 2007 r. W okresie wcześniejszym pełnienie funkcji syndyka powierzano osobom wpisanym na listy kandydatów na syndyków, które były tworzone na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia

1988 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji oraz warunków wymaganych od kandydatów na syndyków upadłości. Zmiana przepisów w tym zakresie dokonana ze świadomością, że brak będzie odpowiedniej liczby osób posiadających licencję syndyka w dacie wejścia w życie ustawy o licencji syndyka, spowodowały konieczność wprowadzenia odpowiednich przepisów przejściowych, regulujących uprawnienia osób uprzednio powoływanych do pełnienia funkcji syndyka. Art. 23 u.l.s. stanowi, że syndyk powołany w postępowaniu upadłościowym przed wejściem w życie tej ustawy sprawuje swoją funkcję do czasu zakończenia tego postępowania. Nie ulega zatem wątpliwości, że takie osoby mogą pełnić funkcję syndyka mimo niezyskania licencji syndyka pod rządami ustawy o licencji syndyka.

Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy powstało na tle wykładni art. 25 ustawy o licencji syndyka, który dopuszczał nadal możliwość powierzenia funkcji syndyka osobom wpisanym wcześniej na listę kandydatów na syndyków, w okresie nie dłuższym niż 3 lata od dnia wejścia w życie ustawy, jednakże w przepisie tym nie zamieszczono stwierdzenia, inaczej niż w art. 23 tej ustawy, że osoby te funkcję syndyka sprawują do zakończenia postępowań, w których art. 25 ustawy o licencji syndyka został zastosowany. Rozstrzygnięcie przedstawionego Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego wymagało zatem rozważenia czy osoby powołane do sprawowania funkcji syndyka w postępowaniu upadłościowym traciły status syndyka po upływie terminu określonego w art. 25 u.l.s. w przypadku niezyskania licencji syndyka przed jego upływem. Taki skutek nie wynika wprost z treści tego przepisu. Wskazuje on wyłącznie okres, w którym możliwe było powołanie do sprawowania funkcji syndyka osób nie posiadających licencji syndyka. Brzmienie tego przepisu nie wskazuje również na nałożenie na osoby powołane na jego podstawie do sprawowania funkcji syndyka obowiązku uzyskania licencji syndyka w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy o licencji syndyka. Powstaje zatem pytanie, czy z powodu braku wyraźnego zapisu, że osoby te pełnią swoją funkcję do czasu zakończenia postępowań, istnieje podstawa do stwierdzenia, że utraciły one po dniu 10 października 2010 r. legitymację do dalszego pełnienia funkcji syndyka z mocy prawa lub stanowi to podstawę do ich odwołania. Przeciwno takiej ocenie przemawia kilka argumentów. Jednym z nich jest wzgląd na ciągłość postępowań, w których funkcję syndyka powierzono

osobom nie posiadającym licencji syndyka. Tą zasadą kierował się wyraźnie ustawodawca przy konstruowaniu art. 23 u.l.s., a nie można przyjąć, aby inne cele miały towarzyszyć powoływaniu do sprawowania funkcji syndyka osób nie posiadających licencji syndyka na podstawie art. 25 u.l.s. Za taką oceną przemawia także nowelizacja ustawy o licencji syndyka. W art. 2 ustawy z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy o licencji syndyka (Dz. U. Nr 239, poz. 1590) wprowadzono ponownie możliwość powoływania do sprawowania funkcji syndyka osób nie posiadających licencji syndyka, wpisanych wcześniej na listę kandydatów na syndyków, tym razem przez okres nie dłuższy niż 9 miesięcy od dnia wejścia w życie zmienionych przepisów, ale już z wyraźnym zastrzeżeniem, że syndyk ustanowiony w ten sposób sprawuje swoją funkcję do czasu zakończenia postępowania upadłościowego. Nieracjonalne byłoby zatem założenie, że jedynie w przypadku osób powołanych do sprawowania funkcji syndyka na podstawie art. 25 u.l.s. następowalaby utrata przez te osoby uprawnień do sprawowania funkcji syndyka po upływie terminu przewidzianego w tym przepisie. Nie można też pomijać, że art. 25 u.l.s., uwzględniając potrzeby praktyki, stwarzał możliwość powoływania osób nie posiadających licencji syndyka w całym okresie przejściowym obowiązywania tej regulacji. Gdyby przyjąć, że osoby te traciły uprawnienie do wykonywania funkcji syndyka po upływie tego okresu powoływanie ich w jego końcowym fragmencie byłoby zupełnie niecelowe. Należy jednocześnie uwzględnić, że przeciwko takiej koncepcji przemawia także wzgląd na skutki skutecznego ustanowienia syndyka w postępowaniu upadłościowym. Na gruncie rozwiązań przyjętych w przepisach p.u.n. zasadą jest powoływanie syndyka na cały czas trwania postępowania upadłościowego. W tym kontekście następstwa wprowadzenia art. 25 u.l.s. powinny być rozumiane w ten sposób, że powołanie do sprawowania funkcji syndyka oznacza faktycznie powierzenie takiej osobie uprawnień syndyka, a zatem podmiotu posiadającego kompetencje wynikające z przepisów prawa upadłościowego, łącznie z istnieniem ustawowych ograniczeń co do możliwości odwołania takiej osoby (dopuszczalnego jedynie w przypadkach wskazanych w ustawie). Wymaga też uwzględnienia, że do przepisów p.u.n., zmienionych częściowo w związku z uchwaleniem ustawy o licencji syndyka, nie wprowadzono regulacji przewidującej jako podstawę do odwołania syndyka nie

posiadającego licencji syndyka nieuzyskanie takiej licencji. Powyższe nakazuje przyjąć, że osoba powołana do wykonywania funkcji syndyka na podstawie art. 25 u.l.s. nie traciła uprawnień do dalszego wykonywania funkcji syndyka w przypadku nieuzyskania licencji syndyka w terminie trzech lat od wejścia tej ustawy w życie, tj. do dnia 25 października 2010 r.

Brzmienie art. 25 u.l.s. nie daje także podstaw do stwierdzenia, że osoba powołana na jego podstawie do sprawowania funkcji syndyka uzyskiwała kompetencje w węższym zakresie niż uprawnienie przewidziane dla syndyka w przepisach prawa upadłościowego i naprawczego. Z tego względu nie można przyjąć, że sprawowanie funkcji syndyka przez taką osobę nie obejmowało uprawnień do występowania w imieniu masy upadłości w postępowaniach sądowych.

Uwzględniając powyższe, na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., podjęto uchwałę jak w sentencji.